

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

"Doch wij prediken Christus"

Doch wij prediken Christus, de Gekruisigde, de Joden wel een ergernis en de Grieken een dwaasheid;

1 Korinthe 1:23

Er is voor een geroepen knecht geen moeilijker werk te bedenken, dan het prediken van Christus. Waarom is dat dan zo moeilijk? Wel, omdat zulk een prediking de natuurlijke mens niet streelt en de godsdienstige mens niet opbouwt, maar veeleer afbreekt. Waar de Heere Christus gepredikt wordt komt het zwaard, daar komt tegenstand en vijandschap openbaar. Maar toch prediken wij Christus, de Gekruisigde, zegt Paulus, omdat in Hem het leven ligt, omdat Hij de enige Hope is voor een gevallen zondaar. Er is daarom voor Gods knechten geen werk zo noodzakelijk als de prediking van Christus. Dat is de prediking overeenkomstig de zin en mening van Christus' Geest. Die prediking wordt gezegend tot ontdekking en ontgronding. Die prediking toont ons wie en wat we geworden zijn door de zonde. Zij toont ons door het toepassende werk van God de Heilige Geest dat er in ons geen vrucht is in der eeuwigheid en dat de zaligheid alleen te verkrijgen is door het geloof in God, Die de goddelozen rechtvaardigt.

Daarom is er voor Gods knechten geen werk zo heerlijk als de ware Christusprediking. In Hem ligt hoop voor een albederver. Er is zoveel ruimte in Christus voor de grootste der zondaren. Want Christus is de Gekruisigde, de Gevloekte, Die in Zijn borgtochtelijk werk de schuld van Gods volk boette en verzoende; opdat een vloekwaardig Adamiet eeuwige zegen zou beërven in en door de Heere Jezus Christus.

Paulus geeft toe dat deze prediking de Joden een ergernis is. Zij struikelen er over, stoten zich er aan, omdat het

prediken van Christus zo het tekort van onze eigengerechtigheid aanwijst. Door de toepassing van de Christusprediking worden al mijn deugden een wegwerpelijc klee. Zalig om het daar mee eens te worden. Daar komt ruimte voor een vrezend gemoed. Maar het gaat tegen ons in.

De Joden ergerden zich aan de Christusprediking. Hebt u 'de Jood' in eigen hart al ontdekt. Zalig een 'onreine' te worden in eigen oog. Dan valt de ergernis aan het kruis van Christus weg en word ik een goddeloze die de hel verdiend heeft. Paulus weet ook dat deze prediking voor de Grieken dwaasheid is. De mens in zijn kennen en kunnen wordt niet geëerd. Alle menselijke wijsheid wordt als dwaasheid aan de kaak gesteld. Door de toepassing van de Christusprediking word ik een grote dwaas. Al mijn kennen en kunnen kan mij dan niet meer redden en ik moet als een arme dwaas zalig gemaakt worden door Hem Die de Wijsheid Gods is. Doch wij prediken Christus, zegt Paulus. Dat evangelie is hem boven alles dierbaar geworden. Heeft Christus niet Paulus gered uit zijn zonde en dwaasheid?

Nu Paulus daaraan denkt, dat zelfs zulk een mens als hij door Christus gegrepen werd, kan hij niet stoppen met Hem te prediken als de kracht Gods en de wijsheid Gods. Dan zegt hij het zelf zo: "Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd". Dat wordt het thema van zijn prediking. O ja, Paulus begrijpt wel, dat dit ergernis oproept. Hij kent het hart van Jood en Griek wel. Hij heeft immers zijn eigen hart leren kennen? Maar hij eert het menselijk hart, met zijn ongeloof, ergernis en dwaasheid, niet. Daar is hem het Evangelie van een Gekruisigde te lief, te heilig voor. Hij begeert Christus te verheerlijken.

Hij op de troon en niemand anders. Dan moet de mens er maar af. Wat heeft Paulus een rijk woord voor een arm mens.

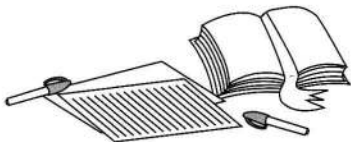
De Jood liep nijdig weg uit de kerk en de Griek voelde zich ook aan de kant gezet. Maar een arme, een dwaze, een tobber, een schuldig mens kreeg juist onder deze prediking hoop. Waar Christus wordt gepredikt kan het zelfs voor de grootste der zondaren.

Maar... en laten die armen en dwazen en schuldigen dat toch goed bedenken, deze prediking eist nu ook onvoorwaardelijk geloof! Het zou ongeloof zijn u te verschuilen achter uw zonde en dwaasheid en te zeggen: ik ben te zondig. Er is inderdaad niemand zo goddeloos als u. Maar vlucht tot die Gekruisigde Christus.

De prediking van Christus leidt zondaren tot Hem. Zij snijdt alle aardse verwachting weg, maar schenkt hoop in Hem. Paulus heeft ondanks de vijandschap onder Jood en heiden toch gezien dat Gods Woord nooit ledig wederkeert. De Christusprediking draagt vrucht. Joden en heidenen komen als arme, verloren zondaren in zichzelf en vinden vrede bij God in het bloed des kruises. Daarom is er geen heerlijker werk voor Gods knecht te bedenken dan het prediken van Christus Jezus.

De vraag is nu maar: is dit ware evangelie ook u dierbaar geworden? Leerde u er ook voor vallen? Werd Christus voor u Wijsheid van God en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing? Dan leert u te roemen in de Heere alleen.

K. Hoefnagel

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie geplaatst over 1 Korinthe 1:23 van ds. K. Hoefnagel. Ds. M.C. Tanis schrijft verder over prof. J.J. van der Schuit. Ds. P. den Butter schrijft verder over de Filippenzenbrief. Over de Generale Synode die dit jaar wordt gehouden schrijft opnieuw ds. M.J. Kater. Ds. P. van Zonneveld schrijft een brief aan ouders. Ds. J.M.J. Kieviet vervolgt zijn serie over "Gods beloften". Ook treft u een artikel aan van de redactie over de promotie van ds. A. Baars.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar. Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Dankdag voor gewas en arbeid

De jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid ligt weer achter ons. Er is veel ondankbaarheid in ons vaderland. Er is gestaakt. Wanneer we zien naar landen waar werkelijk armoede en honger is, zouden we ons moeten schamen. Zijn er geen andere middelen en wegen om maatregelen te treffen waar dit werkelijk noodzakelijk is? Wanneer we zien op de vele zonden en ongerechtigheden mag het ons wel verwonderen dat we nog zoveel uit de hand des Heeren ontvangen. De Heere heeft nog veel willen geven en laten. Mag er ware dankbaarheid in het hart zijn? Dat gaat gepaard met de inleving van eigen onwaardigheid en zondigheid. Er is veel reden de Heere als een onwaardige te erkennen voor Zijn onbegrijpelijk grote goedheid. Het is ook Zijn goedheid dat het Woord Gods onder ons nog gepredikt mag worden en dat die prediking nog vrucht mag afwerpen. Mag u er oog voor hebben?

Ambtsdragersconferentie

D.V. Zaterdagmiddag 27 november in de Krooswijkhof te Dordrecht. Inleider: Ds. J.M.J. Kieviet. Onderwerp; Een leidsman tot Christus.

Revoke

Het bestuur van Revoke nodigt alle leden en de echt)paren die tot de doelgroep behoren, maar (nog) geen lid zijn uit om deel te nemen aan de bijeenkomst op D.V. 13 november 2004 in de zaal van de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Gelder-

malsen, Laan van Leeuwenstein 10. Onderwerp: "Seksualiteit en behandelmethoden kinderloosheid" door mevr. A.B.F. Hoek- van Kooten. 14.45 ontvangst, 15.00 uur opening, lezing, pauze, gelegenheid tot vragen stellen en om 17.30 sluiting.

Kom Over En Help

De jaarlijkse winterhulpactie is weer gestart. Voor veel Oost- Europeanen is deze vorm van hulp nog steeds bittere noodzaak. Honger en kou bedreigen duizenden arme gezinnen, alleenstaanden en ouderen in Bulgarije, Moldavië, Oekraïne, Roemenië, Servië en Wit- Rusland. Kom Over en Help geeft winterhulp via de kerken. De hulp bestaat uit geld voor verwarming, voedsel, kleding, medicijnen en christelijke lectuur en wordt gegeven in de maanden november tot en met maart.

D.V. vrijdag 19 november mag Kom Over en Help dertig jaar bestaan. Er zal een bijeenkomst gehouden worden in het Kerkelijk Centrum De Aker te Putten die toegankelijk is voor iedereen. Moge de Heere het werk van deze en andere stichtingen tot rijke zegen stellen.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 18 november verschijnen, dus over twee weken. Kopij graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 52

Nochtans hebt gij wel gedaan dat gij met mijn verdrukking gemeenschap gehad hebt. En ook gij Filippenzen weet dat in het begin van het Evangelie, toen ik van Macedonië vertrokken ben, geen gemeente mij iets medegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.

Want ook in Thessalonica hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden tot nooddrift. Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht, die overvloedig is tot uw rekening

(Fil. 4:14-17).

Als Paulus aan het eind van zijn brief terug komt op de gift die de Filippenzen hem via Epafroditus heb-

ben doen toekomen en als hij hen daar hartelijk voor bedankt, gebruikt hij de gelegenheid om de geadresseerden een blik in zijn hart te laten slaan waar ze kunnen zien dat Paulus het geheim van de ware christelijke tevredenheid heeft geleerd. Hij is tevreden met alles wat de Heere over hem beschikt (vss 11-13). Heeft hij dat gedaan dan keert hij terug tot het thema van het geschenk uit Filippi en gaat hij nader aangeven hoe hij dit blijk van medeleven ervaart.

Een goed werk

Het eerste wat hij de Filippenzen dan laat weten is dat hij hun daad taxeert als een goed werk; een prijzenswaardig werk.

En dat is het niet alleen in Paulus' ogen, maar ook in Gods ogen. Daarover zal Paulus iets zeggen in vs. 18.

Vervolgens geeft de apostel aan dat de gift door hem beschouwd wordt als een gemeenschap hebben met zijn verdrukking. Paulus verkeert in omstandigheden, die hij als een verdrukking ervaart. Gevangen zitten, niet meer kunnen uitgaan om het Evangelie te preken, voor Paulus' beleving is dat verdrukking. Hij lijdt er onder. Welnu, in die verdrukking nemen de Filippenzen nu deel. Dat blijkt uit wat ze hem hebben laten bezorgen. Vooral vanwege dit aspect is hun daad een goed werk. Dienstbetoon aan het volk des Heeren is immers niet minder dan dienstbetoon aan Christus Zelf. Dat heeft de Heiland duidelijk gemaakt in Matt. 25:31vv, waar Hij beschrijft hoe het zal gaan bij Zijn wederkomst, als schapen en bokken voor Hem geplaatst zullen worden en als allen geoordeeld zullen worden uit hun werken. Zij die voor Gods kinderen hebben zorg gedragen, hebben daarin de Heere Zelf gediend, zo laat Hij weten.

Trouwens, ook het vervolgen van Gods volk - dus precies het tegenovergestelde van het doen van goede werken - wordt door Christus beschouwd als iets wat Hem persoonlijk wordt aangedaan. Zegt Hij niet tegen Saulus van Tarsen: Wat vervolgt gij Mij? Er bestaat een hechte en onverbreekelijke band tussen Christus en de Zijnen.

Vroegere giften

Paulus gaat nu in zijn geheugen een jaar of tien terug. Ook toen waren het juist de Filippenzen, die aan hem bleken te denken en die hem hebben ondersteund met hun gaven. Dat herinnert Paulus zich nog heel goed. De Filippenzen zullen het ongetwijfeld ook nog wel weten. Meer dan eens hebben de Filippenzen het een en ander aan hem gestuurd tot vervulling van zijn nooddrift. Toen hij in Thessalonica was. Maar ook toen hij op het punt stond van Macedonië naar Achaje te vertrekken. Zij gaven en hij mocht het van hen ontvangen. Deden ze dat omdat ze het toen zo goed hadden en zo welvarend waren? Helemaal niet. 2 Cor. 8:2 laat juist weten dat ze het helemaal niet zo breed hadden. Ze waren zelfs arm. Maar desondanks en hoewel de gemeente nog maar een zeer jonge

gemeente was, waren ze toch al zo nauw bij de verbreiding van het Evangelie betrokken dat ze beseften daarvoor hun gaven te moeten geven. En dat wilden ze ook!

Als Paulus op die eerdere giften terugkomt gebruikt hij weer een zelfde soort taal. Ook toen bleken ze gemeenschap met hem te zoeken. Zij zonden geld, maar daarin zonden ze als het ware hun harten en de liefde van hun harten. En dat deden ze terwijl het toen Paulus' gewoonte was om zich niet voor zijn arbeid te laten betalen. Hij werkte met zijn eigen handen, omdat hij niemand tot last wilde zijn (1 Thess. 2:9; 2 Thess. 3:8). Bovendien wilde hij op geen enkele wijze verandering aan het Evangelie geven (1 Cor. 9:12). Mensen zouden namelijk kunnen gaan beweren, dat Paulus alles deed om het geld.... Paulus voorzag om die redenen liever in zijn eigen levensonderhoud als tentenmaker. Dat wisten de Filippenzen wel, maar toch zonden ze hem die gaven en dat deden ze kennelijk omdat ze hem liefhadden. En daarin waren ze inderdaad de enige gemeente!

Niet de gave, maar de vrucht

Net als in vs. 11 geeft Paulus nu een andere aanduiding van wat hij wil zeggen. Hij begint weer met een negatieve opmerking: Niet dat....

Laten de Filippenzen toch vooral goed weten dat Paulus er niet op uit is om van hen giften te ontvangen. Dat is zeker niet zijn bedoeling. Dat is ook niet de reden dat hij zo uitvoerig op het ontvangen van deze gift ingaat. Wat beoogt Paulus dan wel?

Hij zoekt de vrucht ervan. Dat wil zeggen, dat hij hoopt dat de Filippenzen er beter van zullen worden en dat in deze zin, dat de Heere hun goede werken zal willen belonen. Dan zullen ze ongetwijfeld ook ervaren, dat ze nog overvloediger in de genade des Heeren zullen delen. Zeker als ze straks zullen mogen horen, dat Hij tot hen zegt: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht!

Dat zal immers het genadeloon zijn, dat de Heere uitkeert op de goede werken, die de Zijnen zullen hebben mogen verrichten. Want, inderdaad, onze Catechismus heeft gelijk als hij ons zegt dat God onze goede werken zal belonen in dit en in het toekomen-

de leven (Zondag 24). Zeker, die beloning geschiedt uit enkel genade. Maar toch, het is een beloning.

De werking van het Evangelie

De gevallen mens is in wezen een op zichzelf gerichte egoïst. Wij staan zelf in het middelpunt en aan onze wensen moet voldaan worden. Andere mensen komen pas op de zoveelste plaats. Mede ook vanwege deze mentaliteit wordt gezegd, dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God. Het onderwerpt zich niet aan Gods wet. Niet aan de eerste tafel van die wet, maar evenmin aan de tweede tafel. Van nature zijn we geneigd God en onze naaste te haten. Zo staan de zaken toch?

Toch komen we hier mensen tegen die alles voor elkaar over hebben. Nee, dat is niet altijd zo geweest. In Filippi woonden ook alleen maar mensen die zoekers van zichzelf waren. En Paulus was een mens, die in ieder geval lange tijd de heidenen de zaligheid niet gunde. Hoe komt het dan dat ze nu zo geheel anders zijn? Dat is niet anders dan de uitwerking van de bekerende en vernieuwende kracht van het Evangelie en van de genade die door dat Evangelie tot hen was gekomen. Dat Evangelie had hen samen verbonden. De kracht Gods tot zaligheid hebben ze ondervonden. En toen zijn zelfzuchtige mensen geworden tot mensen die de Heere leerden liefhebben en die ook elkaar leerden liefhebben. Ja, dat is de kracht van het Evangelie.

Die kracht zal in ons leven niet onbekend mogen zijn. Ook ons leven dient erdoor veranderd en vernieuwd te worden. In de wereld hoeft je de dingen waar het hier om gaat niet te zoeken. Als ze ergens te vinden zullen zijn, dan in de kerk, waar het Evangelie heerschappij uitoefent. Vinden we het daar? En heeft het Evangelie die uitwerking ook in ons leven?

Ware christelijke gemeenschap

In de christelijke gemeente dient er de beleving van de gemeenschap der heiligen te zijn. Waar bestaat die uit? In alleen maar wat meeleven met elkaar en wat hartelijke en vriendelijke woorden op z'n tijd? In het sturen van een kaart of het geven van een andere vorm van een stukje meeleven? Die dingen horen erbij, ongetwijfeld. Ook die dingen kunnen goed doen. Maar

de gemeenschap der heiligen is meer dan dat. Bij tijden is dat ook een zaak van geven en ontvangen. Zeker als er situaties zijn die concrete hulp vergen. Soms dient de liefde concrete vormen aan te nemen.

Daar wijst ook Johannes op (1 Joh. 3:17,18): *Zo wie nu het goed der wereld heeft en ziet zijn broeder gebrek hebben en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem? Mijn kinderkens, laat ons niet liefhebben met het woord, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.* Dat beseften de Filippenzen en toen stuurden ze Epafroditus naar Rome.

Ook hier zijn we echter niet mee klaar. Dit alles zou ook nog kunnen gedaan worden om ons geweten gerust te stellen, maar zonder waarachtige liefde tot de naaste. Echte gemeenschap gaat daarom nog verder. Het is ook deelnemen aan de verdrukking en het lijden en de nood van de ander. Soms is het wenen met de wenen. Het gaat om de intieme gemeenschap van het hart. Zo heeft Paulus het meeleven van de Filippenzen ervaren. Wat een zegen als dit beoefend wordt.

Een ideale gemeente?

Als we deze en nog meer vergelijkbare dingen lezen over de gemeente in Filippi dan zijn wij geneigd om te zeggen: Dat was daar de ideale gemeente. In zekere zin hebben we dan ook nog gelijk. Het was er beter gesteld dan bijvoorbeeld in Corinthe waar partijschappen voorkwamen en de mensen elkaar niet verdroegen. Het was er ook beter dan in Efeze waar ze

hun eerste liefde hadden verlaten. In Filippi was eensgezindheid, mildheid en nog heel wat meer christelijke deugden. Paulus heeft het allemaal met dankbaarheid geconstateerd en erkend. Maar toch weet hij van een nog hoger ideaal voor de christelijke gemeente.

Daarom schrijft hij dat het zijn begeerte is, dat ze nog overvloediger vruchten zullen mogen dragen (vs. 17). In dit opzicht is er altijd nog meer waar naar gestaan mag worden. *Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt* (Joh. 15:8). God heeft recht op maar niet een paar vruchten, maar op een overvloed. Daarin wordt Hij verheerlijkt.

Dat leert ons dat we er naar mogen staan en om mogen bidden dat er maar niet een paar tot bekering zullen komen, maar dat de Heere de genade der bekering aan velen, ja aan allen, zal willen geven. Dat maar niet enige heiligmaking zichtbaar zal worden in het leven van de gelovigen, maar dat ze geheel geheiligd en gereinigd zullen mogen leven. Er mag altijd nog weer meer aan de Heere gevraagd worden. Petrus wijst daar op, als hij aanspoort om bij het geloof deugd en bij de deugd kennis en bij de kennis matigheid en bij de matigheid lijdzaamheid en bij de lijdzaamheid godzaligheid en bij de godzaligheid broederlijke liefde en bij de broederlijke liefde liefde jegens allen te voegen (2 Petr. 1:5-7). God is niet karig, maar Hij geeft mild en verwijt niet.

P. den Butter

LOF AAN GOD DRIE-ENIG

Ds. A. Baars promoveerde op de leer van de Drie-eenheid bij Calvijn

"Waarde promovendus, wat u vanmiddag presenteert, is geen doorsnee proefschrift maar veel meer een standaardwerk over een thema van de eerste orde. Ik heb voor uw studie echt bewondering. Laat ik het kort motiveren. De stijl van uw boek is zorgvuldig, de drievoudige methode grondig, de compositie fascinerend, de vragen vind ik scherpzinnig, de conclusies weloverwogen en uw belezenheid is verbluffend. Wie het spoor van uw vele honderden pagi-

na's lange speurtocht volgt, weet zich meegenomen door de theologie der eeuwen. Ze beweegt zich naar mijn gevoel even vaak langs het landschap van de vroege kerkelijke geleerden als in het bonte veld van de 16^e eeuw. En dat u dan bovendien ook nog positie kiest in het theologische landschap van de nieuwere theologie - dat alles verraadt een vakmanschap van uitzonderlijk gehalte. U bent met uw onderzoek zelfs niet aan de meest complexe kwesties voorbijgegaan.

Het gevolg zal zijn, dat wie zich verdiept in de triniteitleer in het algemeen en die bij Calvijn in het bijzonder, stellig niet aan uw standaardwerk voorbij kan gaan...."

Met een grote stelligheid en niet minder blijde hartelijkheid klonken deze woorden. Ze kwamen uit de mond van prof. dr. A. de Reuver, vorige week maandagmiddag in de kerk aan de Canadalaan te Apeldoorn. Geen kerkdienst was het ter gelegenheid waarvan zo velen elkaar hadden opgezocht. Nee, het was de promotie van ds. A. Baars waarnaar door velen was uitgezien. Hem gelden de woorden van prof. De Reuver dan ook. De plechtigheid was eerst gepland in de aula van de universiteit aan het Wilhelminapark, maar vanwege de verwachte toeloop aan belangstellenden is het bij nader inzien gebeurd in het al genoemde kerkgebouw. Die wijziging is terecht gebleken, want de kerk was nagenoeg vol. Tot zelfs uit Dundas in Canada waren er gekomen om getuige te zijn van deze promotie.

De dissertatie

Over het proefschrift zelf stond in een van de vorige nummers van ons blad al het een en ander. Ds. Baars schreef een doorwrochte studie over een niet-alledaags onderwerp: de leer aangaande de Drie-eenheid, zoals die door de reformator Johannes Calvijn onder woorden is gebracht. Wie het boek ter hand neemt - prachtig uitgegeven door Kok in Kampen met een fraai portret van de jonge Calvijn op de voorzijde - merkt allereerst de grote omvang: niet minder dan 750 pagina's. De lijst van geraadpleegde (!) literatuur telt meer dan 30 bladzijden. Allemaal werken van en over Calvijn en over aanverwante thema's. Hier alleen al spreekt een grote belezenheid uit.

Het moet gezegd - en tijdens de plechtigheid is het ook gezegd, nadrukkelijker misschien dan nodig was - dat ds. Baars opvallend veel jaren aan deze studie heeft gewijd. Nadat hij in 1995 zijn doctoraal examen had gedaan met een scriptie over hetzelfde thema, en nadat de synode van Zierikzee hem in datzelfde jaar tot hoofddocent aan de Universiteit benoemde, toen was het direct duidelijk dat aan een promotie niet te ontkomen was. Een grote opgave! Want de studie daarvoor en het schrijven daarvan moest hij combineren met

alles wat verbonden is aan zijn nieuwe docentschap. En daar hoort nogal wat bij: niet alleen het geven van colleges en het begeleiden van (doctoraal)studenten, maar ook allerlei taken die samenhangen met het beleid en het beheer van de Universiteit.

We kennen ds. Baars als een zeer nauwkeurig mens. Hij zal niet snel iets zeggen wat hij niet verantwoorden kan. En hij zal evenmin iets uit zijn pen laten vloeien waarvoor hij de gronden niet kan aanwijzen. Het is begrijpelijk dat zo'n nauw geweten ook uitkomt in zijn wetenschappelijk werk. In zijn onderzoek van Calvijns geschriften bleken hem ook telkens weer onvermoede nieuwe sporen. Het kon naar zijn inzien niet anders: ook dat moest verwerkt worden...

Het is in dit boek af te lezen dat de promovendus, voordat hij tot zijn conclusies kwam, heel wat heeft gestudeerd in de geschriften van Calvijn. Bedenk daarbij dat vele daarvan nog slechts in het Latijn en/of het oud-Frans te lezen zijn. En Calvijn heeft wat geschreven! Niet alleen zijn Institutie – in vier verschillende (!) edities – maar ook zijn commentaren op de heilige Schrift, op vrijwel alle boeken van de Bijbel. En wat te denken van zijn preken. Ds. Baars heeft het allemaal in zijn onderzoek betrokken.

En zo is dit magistrale proefschrift tot stand gekomen. In een eenzame en – voor het besef van ds. Baars – misschien wel eens onbegrepen weg. Maar waarvan de uitkomst verrassend was. "Wie zich wil verdiepen in de reformatorische leer aangaande God Drie-enig kan vanaf nu om uw boek niet heen", zo klonk het diverse keren die middag.

Het is hier niet de plaats om van de inhoud een samenvatting te geven. Nogmaals verwijzen we u naar wat al in ons blad stond. Maar een enkele aanduiding willen we u niet onthouden.

Het is een fundamenteel thema waarover het in deze studie gaat. Met de erkenning van de Drie-eenheid van de heilige God staat of valt immers de christelijke leer. We belijden God de Vader en God de Zoon en God de Heilige Geest. Drie Personen in het goddelijke Wezen en toch geen drie goden. De kerk belijdt vanaf de eerste eeuwen: *"Zo wie wil zalig zijn, die is voor alle dingen nodig, dat hij het algemeen geloof – dat is het geloof in de drie-enige God – houde."*

Calvijn is in het midden van de zestiende eeuw door de Heere gebruikt om de leer van de kerk te ontdoen van allerlei middeleeuwse aanslibbels. Hij heeft, met anderen, die leer weer in overeenstemming met de heilige Schrift gebracht. Het kon niet anders – zo heeft hij ook over het fundamentele leerstuk van de goddelijke Drie-eenheid diep nagedacht. Hij wilde niet anders dan spreken zoals het Woord van God daarover spreekt.

Eén van de conclusies van ds. Baars is dan ook dat Calvijn zich van meet af aan verzet heeft tegen een beschouwing van Gods Drie-eenheid die de grenzen van het Schriftgetuigenis overschrijdt en die zoekt door te dringen in het verborgene van God. Calvijn sluit zich in zijn geschriften dan ook niet bij voorbaat in alles aan bij de kerkvaders van de eerste eeuwen. Hoe belangrijk deze oude theologen voor de christelijke kerk ook geweest zijn, Augustinus bijvoorbeeld, ook zij moesten binnen de grenzen van de heilige Schrift blijven. Van hun speculaties (af en toe) neemt Calvijn duidelijk afstand als die geen grond in de Schrift vinden.

Een belangrijke conclusie van ds. Baars is dat Calvijn de leer van de Drie-eenheid vooral toespitst op de praktijk van het geestelijke leven. Niet de beschouwing en de bespiegeling zijn het doel van het lezen en het bestuderen van het Woord van God. Maar het gaat ten diepste om de geloofskennis van de drie-enige God. Het gaat om het leven in de gemeenschap met God in Christus door de Heilige Geest. Deze gemeenschap is van levensbelang! Ze is gegrond in het middelaarswerk van Christus en ze wordt in de harten van zondaren gewerkt door de Heilige Geest. Deze gemeenschap betekent dus dat de drie-enige God in de gelovigen woont. Ze zijn in Christus tot kinderen van God aangenomen. En de Heilige Geest verzekert hen daarvan door middel van de gave en de oefeningen van het geloof.

Zo bepaalt deze studie ons bij de grondslagen van de christelijke theologie: de leer aangaande God de Drie-enige. De heilige en onbevattelijke God die de Hoge en Majesteitlijke is, Die Zich nochtans aan het mensengeslacht heeft geopenbaard. In Zijn genade wil de Heere, Die de Verhevene is, zondaren zeer nabij zijn. Ds. Baars noemde zijn boek dan

ook heel treffend: *'Om Gods verhevenheid en Zijn nabijheid'*.

De plechtigheid

Mocht u bij de plechtige promotie niet aanwezig geweest zijn, in de kranten die onder ons gelezen worden, kon u er iets van zien. De foto in het ND won het wat ons betreft nog wel van die in het RD: de promovendus op de voorgrond, geflankeerd door zijn kinderen Thera en Arjen die die middag fungeerden als paranimmfen. Bezijden daarvan en daarachter de schare aanwezigen. De foto is genomen toen de verdediging achter de rug was. De hoogleraren hadden zich voor beraad teruggetrokken. Elk ogenblik konden ze terugkomen met de uitslag van hun bevindingen...

Maar zo was de middag niet begonnen. Het was begonnen met een volstromende kerk. In plechtige optocht was om drie uur de senaat binnengekomen: de hoogleraren in toga, aangevoerd door de pedel van de universiteit br. Rozema. Naast de promotor (prof. J.W. Maris) en de co-promotor (prof. B. Kamphuis, Kampen) liepen daarin ook de emeriti-hoogleraren W.H. Velema en W. van 't Spijker mee.

De rector, prof. Peels, opende de plechtigheid met gebed, waarna de promovendus, ds. Baars, officieel vroeg hem de eer te gunnen onderzocht te worden over de inhoud van zijn proefschrift. Aan de zogenaamde disputatie deed een zestal hoogleraren mee. Prof. De Reuver mocht het spits afbijten. Voordat hij zijn vragen stelde, uitte hij met hooggestemde woorden zijn 'laudatio' (lof) over het niveau van dit proefschrift. Aan het begin van dit artikel gaven we er iets uit weer. Daarmee was de toon gezet. Nog veel keren meer zou die lof herhaald worden.

Scherpzinnige en spitsvondige vragen werden aan de 'defendens' afgevuurd. Allemaal over het thema van het proefschrift. Opmerkelijk was dat geen enkele vraag werd gesteld over de bijgevoegde stellingen, hoewel ook die daar wel aanleiding toe gaven. Gevraagd werd onder meer naar de verhouding van het ene Wezen van God tot de drieheid van Zijn Personen (Kamphuis), naar de invloed van Erasmus op de indeling van Calvijns Institutie (Den Hertog), naar de (on)juistheid van de gedachte dat Calvijn de theoloog van de Heilige

Geest zou zijn (Selderhuis) en naar Calvijns aandeel in de veroordeling van de ketter Servet (Van 't Spijker). Het was voor alle aanwezigen duidelijk: de promovendus werd geen ogenblik van zijn stuk gebracht. De met zorg gekozen antwoorden toonden de al geroemde deskundigheid van de promovendus helder aan. Hij liet blijken dat hij de stof geheel beheerst. Zelfs was er voor de goede toehoorder in zijn antwoorden af en toe iets te ontdekken van een voorzichtige correctie van zijn opponenten. Al met al - had deze 'defendens' tweeduizend jaar eerder geleefd, dan had hij een vaardig en bekwaam lid van de Senaat van het oude Rome kunnen zijn.

Klokslag vier uur klonk de kordate uitroep van de pedel: "*hora est!*" - de tijd is om! De getabberde heren verlieten de zaal maar kwamen al spoedig terug - opnieuw in optocht. De beraadslaging vergde kennelijk niet veel tijd...

En toen werd het heel stil. Er waren maar enkele woorden voor nodig door de rector: aan de geachte promovendus wordt de graad van doctor in de theologie toegekend! Het was de eer aan prof. Maris om als promotor de daarbij behorende bul aan de 'jonge doctor' uit te reiken. En daarmee was de eigenlijke promotie geschied. Een kort maar plechtig moment!

Als eerste kreeg nu de promotor het woord. Hij bracht de inmiddels gepromoveerde ds. Baars lof toe. Zijn doorzettingsvermogen, zijn punctualiteit, zijn neiging tot perfectie. Hoewel in deze goede eigenschappen tegelijkertijd iets van kwetsbaarheid kan blijken. Prof. Maris herinnerde er overigens aan dat ds. Baars zich naast zijn studie heeft moeten inwerken in de ambtelijke vakken die hij in Apeldoorn doceert. Deze combinatie betekende een grote inspanning. Verder benadrukte hij dat de dissertatie voorziet in een leemte in het Calvijn-onderzoek. Hij roemde daarin de promovendus. Er zijn hier en daar allerlei meningen over de reformator die, zo mag worden verwacht, na dit onderzoek minder snel verwoord zullen worden. Een apart woord van lof was er vanwege de "prachtige vertaling" van de vele Latijnse teksten.

Opnieuw lof kwam er uit de mond van de rector in zijn toespraak. Hij had

in de jaren dat ds. Baars als docent fungeerde een groei geconstateerd. Niet het minst betrof dat diens persoonlijke verwerking van het thema dat hij bestudeerde: de Drie-eenheid als het hart van de theologie. Hij citeerde uit het interview dat ds. Baars gegeven had aan een redacteur van het ND: "*Ik heb meer leren zien wie Christus voor mij wil zijn, dat in Hem de drie-enige God Zich over mij ontfermen wil. Dat het ten diepste de liefde van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is, waardoor ik behouden ben en mag delen in het eeuwige leven.*" Prof. Peels sloot hierop aan met de woorden dat deze benadering past "*binnen onze rijke traditie dat wetenschap en vroomheid samen horen te gaan.*"

Na dankgebed en sluiting door opnieuw de rector stroomde de kerkzaal leeg. Een stroom van mensen begaf zich naar het Wilhelminapark om in het gebouw van de universiteit doctor en mevrouw Baars met hun kinderen van harte te feliciteren. Bij al die wensen van geluk en zegen voegen we op deze plaats die van de reactie en de lezers van Bewaar het Pand. Moge de Heere Zijn zegen op deze studie verlenen. En tevens straks op de nieuwe taak als hoogleraar. Tot eer van Zijn Naam en tot heil van kerk en theologie.

Een vraag

We komen er nog een keer op terug - op die foto in het ND. Genomen op het moment dat de spanning in de kerkzaal aan het toenemen was. Enkele ogenblikken later zou de senaat terugkeren - met de uitslag van de deliberatie. De vraag die bij iedereen leefde, was niet zozeer of de doctorsgraad aan ds. Baars zou worden verleend. Dat stond wel vast. Maar wel met welk predikaat dat zou gebeuren. Zou het "*cum laude*" (met lof) zijn of misschien zelfs wel "*summa cum laude*" (met de hoogste lof)? Na alles wat tot dusver gezegd was, was toch wel de algemene verwachting dat het zoiets zou worden. Eerlijk gezegd, het zou niet anders kunnen. Zo meenden velen - geleerden en ongeleerden...

Niet dus! De lof was in woorden geuit maar werd niet door de daad bevestigd. De officiële woorden van rector en promotor waren mooi, maar er ontbrak iets aan. Na afloop werd er in de school gereciperd en gefelici-

teerd. Maar er zong een vraag rond, gesteld aan dominees en hoogleraren of gewoon aan elkaar: waarom geen "*cum laude*"?

Het is een vraag die niet beantwoord werd. Wij denken dat een bevredigend antwoord ook niet mogelijk is. Het is gewoon in strijd met alle lofuitingen: "een leemte is opgevuld", "een standaardwerk", "vakmanschap van een uitzonderlijk gehalte", "kracht van argumentatie", "belesenheid op vele fronten", "een excellentie dissertatie". Allemaal woorden die een plaats hebben binnen een objectieve wetenschappelijke standaard. En die ergens heen moeten leiden. Maar ze zijn niet gehonoreerd. Wel lof - en toch geen lof...

We willen niet nalaten onze overtuiging uit te spreken dat dr. Baars alle lof verdiend heeft. We zijn van mening dat dat ook officieel erkend had moeten worden. Nu dat niet is gedaan, moge hij er in zijn verdere werk aan de Universiteit niet al te zeer door ontmoedigd zijn. Moge onze broeder met zijn gezin alles in Gods hand leggen. God bestuurt alle dingen. De Heere verleende al deze jaren ondersteuning en moed om deze bijna tienjarige woestijnreis af te leggen. Hij blijft dezelfde!

Ondertussen zal de lof aan God bestaan. We herinneren aan de titel van ds. Baars' doctoraalscriptie uit 1995: '*Laus Deo Triuno*' - Lof aan God Drie-enig.

P. den Butter
A. van Heteren
J.M.J. Kieviet

VOOR WIE ZIJN GODS BELOFTEN? (11)

"Een paar weken geleden had ik een gesprek met meneer V. die ook hier in de flat woont. Hij zei dat je in je gebed mag pleiten op de doop. Mij is altijd voorgehouden dat we niets hebben om op te pleiten. Meneer V. wil dat ook weer niet zeggen, maar het is mij niet duidelijk wat hij wel bedoelt. Ik ben bezig met het lezen van het hoofdstuk 'Het leven des geloofs op de beloften' uit de Redelijke Godsdienst van Wilh. à Brakel. Ik heb dat hoofdstuk nog niet uit, maar het antwoord op mijn vraag heb ik nog niet kunnen vinden. Zojuist heb ik het blad 'Bewaar het Pand' ontvangen en zag ik dat u een serie over Gods beloften schrijft. Nu wil ik aan u vragen of u misschien mijn vraag mee wilt nemen in deze artikelenserie."

Zo luidt het briefje dat ik een poosje geleden ontving. Via de mail, want zo doen we dat tegenwoordig. Ik wil graag op de vraag die me gesteld werd, ingaan. Immers, het gaat hier om de meest belangrijke dingen. Niet om hoe we de dingen bespreken, maar hoe ze in de praktijk gelden. In de praktijk van het bidden en worstelen voor Gods aangezicht. Hebben de beloften die ons werden gepredikt dan waarde?

Pleiten op je doop

'Pleiten op je doop' – het is een uitdrukking die onder ons wel eens gebezigd wordt. Als ik het goed heb, is het vooral een manier van zeggen waarmee onze jonge mensen benaderd worden. In een appèlwoord dat aan hen is gericht of in een gedeelte van de preek dat speciaal bedoeld is voor de jongelui. "Je bent gedoopt! Wijs de Heere maar op je gedoopte voorhoofd. Herinner Hem aan de beloften die hij je ooit deed. Pleit maar op je doop..." Op deze of op wat andere wijze.

Of gericht tot ouders die het moeten ervaren dat hun kinderen een andere weg gaan dan die ze zo graag hadden gezien. "Houd het de Heere maar voor dat ze gedoopt zijn. Dat Hij ooit Zijn heilige Naam aan hun naam heeft verbonden. Pleit er maar op dat ze toch gedoopt zijn..."

Dat zijn goede en in ieder geval goed bedoelde raadgevingen. Vanaf de kansel. Of in een bewogen gesprek met iemand die je probeert te helpen

in de vragen die je bezig houden. Het is het wijzen van de weg die de Heere aanwijst – de weg van het gebed: "zoek Mijn aangezicht!"

De vraag die me in dit briefje werd gesteld, is dus: mag je bij de Heere pleiten op het feit dat je gedoopt bent? Is het geoorloofd om de Heere de beloften uit Zijn Woord voor te houden? Suggereert dat niet dat wij als mensen bij de Heere rechten zouden hebben? Alsof we gronden zouden hebben om bij de heilige God een pleidooi te voeren op grond waarvan Hij ons Zijn genade zou 'moeten' verlenen. Met nadruk op dat 'moeten'... Gaan we dan niet veel te ver? Overschrijden we dan niet de maat die ons, zondige en rechteloze mensen, past? *"Mij is altijd voorgehouden dat we niets hebben om op te pleiten"*, zo hield mijn jonge briefschrijfster mij voor. We hebben toch in het paradijs alle rechten verloren? Of niet?

Ondertussen lees ik wel in de Bijbel van iemand die bij de Heere pleitte. Ja, in Gods Woord komen we er talloos velen tegen die pleitend worstelen en worstelend pleiten voor Gods genadetroom. Abraham en Mozes en David en vele anderen. Ik denk op dit moment vooral aan de dichter van Psalm 119, wie hij ook geweest moge zijn. Hij is een man die een hartelijke betrokkenheid op het Woord van de Heere heeft. In vrijwel al de 176 verzen van zijn lied – als ik het goed heb, ontbreekt het alleen in het 122^e vers – noemt hij Gods Woord nadrukkelijk. Welnu, het is deze dichter die op Gods belofte pleit. Lees vers 49 eens: *"Gedenk des Woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen."* De kanttekenaars wijzen er terecht op dat de dichter hier de belofte bedoelt die de Heere aan Zijn knecht heeft gedaan. Het is duidelijk: hij gaat met die belofte naar de Heere terug. En hij wijst de Heere erop, pleitend om vervulling ervan. Die belofte heeft hem ooit hoop gegeven. Nu vraagt hij of de Heere wil gedenken aan datzelfde woord. Hij pleit dus op Gods Woord en Zijn belofte.

Maar een mens heeft toch geen rechten? De Heere is aan ons toch niets verplicht? Hebben we dan iets om op

te pleiten? Of: mag dan elk mens, wie hij of zij ook is, pleiten op de vervulling van Gods beloften? Van de dichter van Psalm 119 nemen we dat wel aan. Hij was een man die de Heere vreesde. Hij beleed het dat Gods toezeggingen hem levend hadden gemaakt (vers 50). Maar mag dan iedereen met Gods beloften naar de Heere toe? Heeft ieder, bekeerd of onbekeerd, dat recht?

Recht op Christus

Ik wil eerst eens ingaan op de vraag of een mens 'rechten' bij de Heere heeft. In dat verband – ik herinner me dat wijlen ds. R. Kok in een interview met Rik Valkenburg eens op dit thema inging. ik was nog maar een jonge jongen toen het me onder ogen kwam. Maar ik vergat het sindsdien niet. Met de hem eigen strijdvaardigheid stelde hij in dat gesprek: niet het eeuwige besluit van God geeft een mens recht op Christus, maar alleen de aanbidding in de belofte. De interviewer reageerde: "Dat is krasse taal! Kunt u dat staven?"

Het antwoord van ds. Kok was als volgt: "Stel dat mijn vrouw en ik enkele voorwerpen willen weggeven aan onze kinderen. Nu horen zij dat en nemen de spullen maar vast weg, omdat het toch besloten is. Dan is dat diefstal! Ze hebben er pas recht op, als we het hun aanbieden. Want niet het besluit maar alleen het aanbod geeft recht. Zo geeft de uitverkiezing of het eeuwige besluit van God geen recht op Christus, maar alleen het genade-aanbod. Dit Evangelie-aanbod komt tot allen. Jezus zegt immers: Predikt het Evangelie aan alle schepselen. Bijgevolg durf ik in Gods naam te beweren dat in dit opzicht een verworpen evenveel recht heeft om tot Christus te komen als een uitverkorene. En die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen..." ('Wat wij geloven', pag. 141). Aldus ds. R. Kok.

Op het eerste gehoor lijkt dit een al te gewaagde stelling. Een onbekeerd mens – recht op Christus? Dat is te kras gezegd. Wat verbeeldt een mens zich wel... En toch waren het niet de minste godgeleerden uit vroeger tijd die hetzelfde zeiden.

Zo verscheen er in 1782 in Amsterdam een boekje van 'een beminnaar der waarheid', zoals hij zichzelf noemt. Het boekje heet *'De algemeene aanbidding der Zaligheid en de voorwerpelijke grond van het toeëigenend geloof'*. Deze waarheids-

vriend erkent daarin dat hij een aanhanger is van de leer der verkiezing en van de Dordtse opvatting omtrent de verzoening door Christus, en eveneens van de leer van de noodzakelijkheid van het krachtdadige werk van Gods Geest in het hart van een zondaar. Maar tegelijkertijd meent hij dat de prediking van het Evangelie, juist omdat ze algemeen is, aan de zondaar het recht (!) geeft om te komen tot Christus.

In zijn uitnemende geschrift dat ik al eerder aanhaalde 'De zwangere belofte en haar vrucht', de uitwerking van een preek over Galaten 4 : 28, gaat Ralph Erskine op deze en dergelijke vragen in. Luisteren we eens een ogenblik naar hem. "Zijn de beloften alleen gedaan aan de uitverkorenen? Ik antwoord hierop, dat de gelovigen ten aanzien van de belofte een *recht van bezit* hebben, omdat in beginsel de vervulling van de belofte al aanwezig is. Ja, in Christus hebben zij alle beloften en alles wat beloofd is. Maar, alle ongelovige en goddeloze mensen die het Evangelie horen en aan wie de belofte wordt voorgesteld als een deur der hoop en als een grond van het geloof, hebben het *recht van toegang* om de belofte te mogen geloven en te omhelzen."

Een recht van toegang dus, verleend aan allen aan wie het Evangelie van Christus wordt gepredikt. Als de Heere Jezus Zelf predikt: "*Bid - en u zal gegeven worden. Zoekt - en gij zult vinden. Klopt - en u zal opengedaan worden. Want een iegelijk die bidt, die ontvangt, en die zoekt, die vindt, en die klopt, die zal opengedaan worden...*" - dan zijn dat even zovele beloften, die aan de hoorder een 'recht' geven om op zijn bidden daadwerkelijk te ontvangen en op zijn zoeken ook echt te vinden en op zijn kloppen te worden open gedaan. Dat is niet een recht dat ik ontleen aan eigen vrijmoedigheid of aan eigen volharding of ernst of ijver of wat al niet. Nee, het is een verléënd recht, een recht om te mogen toegaan tot de troon der genade. In zijn boek

'*Christus stervende en zondaars tot Zich trekkende*' zegt Samuel Rutherford: "De verworpenen hebben een even oprechte volmacht om te geloven als de uitverkorenen." Dat is inderdaad kras gezegd!

"Maar moet ik de belofte niet eerst met kracht in mijn hart ontvangen, voordat ik geloof?", zo voert Ralph Erskine in zijn genoemde verhandeling een tegenstem in. Maar hij heeft zijn antwoord - een pastoraal antwoord - gereed. "Hierop antwoord ik, dat in de eerste plaats het spreken van God in Zijn Woord de regel van het geloof is, en niet het spreken van God in het hart. Het voorwerp van het geloof is de verkondiging van het Evangelie, en niet de werking van de Geest. (...) In de tweede plaats is hierin ten eerste van belang dat u zorgvuldig onderscheid maakt tussen het *recht om te mogen geloven* en tussen de *kracht van te kunnen geloven*. Uw recht om te mogen geloven, is gegrond op het aanbod en op de belofte van het Evangelie en tegelijk ook Gods bevel. Dit stelt uw plicht om te geloven vast en maakt uw ongehoorzaamheid tot zonde. De kracht om te kunnen geloven, is van de Geest Gods en door Zijn zaligmakende werking. Daarom moet u bidden of de kracht van de Geest de bediening van het Woord mag vergezellen."

Erskine wijst dus in deze laatste zin op de weg van het gebed. Op de noodzaak van het gebed dat de Heilige Geest mij de kracht van Gods Woord doet kennen en Zijn beloften ook heerlijk in mijn leven vervult.

En daarmee zijn we terug bij onze oorspronkelijke vraag. De vraag naar het mogen pleiten op Gods beloften. In het voorgaande heb ik een aanzet tot een antwoord gegeven. De richting waarin dat antwoord gevonden wordt, is hiermee wel aangeduid. Maar er is nog wel iets over te zeggen. Dat Deo volente een volgende keer.

J.M.J. Kieviet

dan alvast wel naar het eind van de tweede vergaderweek.

Wat waren vooral de punten waarover de meningen verdeeld waren? Aanvankelijk bleek dat de instructie vanuit de particuliere synode van het Noorden eigenlijk de bedoeling had om tijdens déze synode al tot een uitspraak te komen over het vrijgeven van de NBV. Na een eerste bespreking en een gegeven pre-advies van prof. Peels wilde men daar wel van af zien. Het instellen van een studie deputaatschap met duidelijk omschreven opdrachten werd zo door de vergadering als geheel wel gedragen. Het hete hangijzer was de zin in het voorstel van de commissie die de bespreking voorbereidde: 'om hangende het onderzoek in de *erediensten* geen gebruik te maken van de NBV.'

Niet in de eredienst

Toch is dat juist de lijn van het beleid uit het verleden om hangende het onderzoek voor de eredienst een uitzondering te maken. De Schriftlezing heeft immers een geheel eigen plaats in de eredienst. Het is niet juist om wat het hart van de gereformeerde eredienst betreft te experimenteren. Er zijn genoeg andere gelegenheden en mogelijkheden om de NBV te toetsen. Het blijkt dat in het verleden (eind jaren '50, begin jaren '60) ook kerkenraden vermaand zijn dat het prematuur (voorbarig) was om de Nieuwe Vertaling (1951) in gebruik te nemen, terwijl de synode nog geen uitspraak gedaan had. Dat verwekt(e) alleen maar irritatie en lijkt ons ook niet te horen tot ordelijk kerkelijke denken al kan iemand persoonlijk een andere mening toegedaan zijn.

Hoewel aanvankelijk een minderheid van de commissie minder ver wilde gaan en nog voorgesteld had om 'terughoudendheid te betrachten bij het gebruikmaken van de NBV in de eredienst' kon de commissie later toch nog met één voorstel komen. Daarin wordt het 'geen gebruik in de eredienst' gehandhaafd, maar wel zal in een begeleidende brief duidelijk gemaakt worden dat dit besluit niet de bedoeling heeft om te heersen, maar om te dienen.

Kerkelijk denken

In hoeverre zullen kerken(raden) bereid zijn om zich te houden aan de hierboven voorgestelde lijn? Enerzijds kunnen we daar gezien de

IMPRESSIES UIT NUNSPEET (3)

NBV

Nu juist de vorige weken het verschijnen van de Nieuw Bijbelvertaling veel aandacht gehad heeft, lijkt het me goed eerst nog wat weer te geven

over de besluitvorming van onze generale synode inzake deze vertaling.

Dat sluit dan meteen aan bij wat ik de vorige keer schreef al springen we

uitslag van de enquête die Deputaten Eredienst gepubliceerd hebben t.a.v. het kerkelijk lied niet zulke hoge verwachtingen van hebben. Maar zouden we juist t.a.v. deze zaak niet de gelegenheid ontvangen om eens te laten zien dat we wel ons kunnen houden aan gezamenlijke afspraken? We mogen elkaar toch wel aanspreken op de gemeenschap van ons kerkverband en dat het aanvaarden van de NBV niet een zaak is van een plaatselijke gemeente, maar van de kerken als geheel? Bovendien hadden de kerken die blijkbaar al een aantal jaren het verlangen hadden om met deze vertaling in zee te gaan zich in de achterliggende jaren dienen te realiseren langs welke kerkelijke weg dat verlangen mogelijkerwijs gerealiseerd had kunnen worden. Het is immers principieel niet juist om het feit dat hier en daar al vrijmoedig gebruik gemaakt wordt van de NBV te gebruiken als argument om te zeggen dat we dáárom nu niet meer kunnen vragen er in de erediensten géén gebruik van te maken.

Besluit

Uiteindelijk werd het volgende besluit met een ruime meerderheid genomen:

1. een studiedeputaatschap in te stellen dat de kerken dient met een gefundeerd voorstel inzake het gebruik van de NBV in de kerken;
2. dit deputaatschap de opdracht te geven om:
 - a. zich een gefundeerd oordeel te vormen over de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de NBV door middel van:
 - het beoordelen van de vertaalprincipia (bedoeld worden bron-tekstgetrouw, doeltaalgericht)
 - enkele 'pilot-studies' van verschillende tekstsoorten en van zowel bekende als minder bekende gedeelten,
 - bestudering van alle terzake doende literatuur inzake de NBV
 - b. alle kerkenraden aan te schrijven met een aantal doelgerichte vragen met het verzoek om voor 31 december 2005 hun reactie aan dit deputaatschap te zenden;
 - c. deze reacties zodanig te verwerken dat inzicht verkregen wordt in de wijze waarop de NBV binnen onze kerken ontvangen wordt en hoe deze door de kerken wordt beoordeeld op betrouwbaarheid en bruikbaarheid;
 - d. op grond van de uitkomst van hun

studie en meewegend de reacties van de kerkenraden, alsmede de reacties die vanuit de breedte van de kerken van de gereformeerde gezindte zijn gegeven, aan de generale synode 2007 een gefundeerd voorstel te doen t.a.v. het gebruik van de NBV in onze kerken.

3. de kerken te verzoeken om:
 - a. hangende het onderzoek door het deputaatschap in de erediensten geen gebruik te maken van de NBV.
 - b. hun medewerking te verlenen aan het door het deputaatschap in te stellen onderzoek.
4. de kerken van dit besluit op de hoogte te stellen en daarbij in een afzonderlijke brief uitleg te geven over de achtergrond waartegen deze beslissing genomen is.

Een nadere toelichting

Het zal duidelijk zijn dat het te benoemen studiedeputaatschap een zware én verantwoordelijke taak krijgt. Wat ik verder zou willen onderstrepen is het geven van reacties door kerkenraden met de bedoeling dat daaruit zal blijken hoe deze vertaling binnen onze kerken ontvangen wordt en wordt beoordeeld op betrouwbaarheid en bruikbaarheid.

Nu is bij iedere lezer van Bewaar het Pand juist de Statenvertaling geliefd. En dat niet zonder reden! Maar wat zeer te betreuren zou zijn, is als kerkenraden van gemeenten waar de Statenvertaling gebruikt wordt niet zouden reageren op de brief die straks op de kerkenraadsvergadering ter tafel ligt. Laten de broeders er tijd

voor nemen om een grondig antwoord te geven en niet de brief aan de kant te leggen met de gedachte dat wij daar toch niets mee te maken hebben. We kunnen niet 'ach en wee' roepen, terwijl we nalaten te doen wat in deze zaak van belang is. Het is dus niet de bedoeling dat gereageerd wordt in de trant van 'niet van toepassing'! Het is daarom wellicht nuttig om een aantal gegeven reacties in de (kerkelijke) pers van deze weken nog even te bewaren. Ze kunnen wellicht helpen om straks dingen te verwoorden.

Tenslotte brengt een dergelijk besluit ons ook tot de vraag welke plaats Gods Woord inneemt in ons leven. Al hebben we de beste vertaling in huis, maar we hebben de liefde niet...? Dan zal niet alleen onze mening over andere vertalingen het geluid geven van een 'klinkend metaal' of 'luidende schel', maar dan zijn we zelf nog altijd vijanden van de waarheid. Maar als het waar werd: 'Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles mis, door zijn smaak én hart én zinnen strelen', dan is niet iedere vertaling ons om het even.

De volgende keer over een andere 'twistappel': art. 69 K.O. en als er ruimte voor is over de kerkelijke eenheid. Verder zijn er, zoals u zult begrijpen, ook heel wat ander zaken ter tafel geweest ondertussen. Maar het leek me goed eerst stil te staan bij enkele hoofdpunten.

M.J. Kater

J.J. VAN DER SCHUIT 4

De Verbonden

Vanaf 31 oktober 1922 tot 16 december 1953 is prof. J. J. van der Schuit hoogleraar aan de Theologische school te Apeldoorn geweest. Wie hem gekend heeft, kan zijn markante verschijning niet vergeten. Hij viel op in zijn gestalte en optreden. Hij was een man van een eigen stijl. Hij was geen duplicaat. Niet altijd even gemakkelijk of begrijpelijk. Studenten moesten wel eens zuchten. Soms was hij warrig of moeilijk te volgen. Het ging ook wel eens in vogelvlucht. Niet slechts achter de kathedraal, maar ook op de kansel. Maar wie is er vol-

maakt? Beheerste hem de stof dan had van der Schuit wat te zeggen en door te geven. Aan luie studenten had hij een hekel. Moeilijk werkende studenten, maar getrouw, hadden het niet moeilijk tijdens het eindexamen. Van der Schuit was een persoonlijkheid. Wie hem leerde kennen, moest van hem houden. De betekenis van Van der Schuit als theoloog kwam in zijn onderwijs naar voren. In Apeldoorn is hij een centrale figuur geweest. Als hoogleraar moest hij dogmatische vakken doceren. De hoofdvakken waren dogmatiek, sym-

boliek en ethiek. In zijn doceren kwam duidelijk naar voren de binding aan de Heilige Schrift en de belijdenis. Studenten, die wilden leren, hebben van Van der Schuit meegenomen om te leren denken en spreken uit en naar de Schrift en belijdenis. Als theoloog heeft Van der Schuit gestreden. Was die strijd altijd goed? Dat is een andere zaak. Maar hij streed wel met overtuiging. Het kenmerkt hem dat hij steeds aansluiting zocht bij de Schrift en de belijdenis. En wanneer het ging om de Schrift, of zoals hij zei om de Waarheid Gods, dan deinsde hij niet terug. Zo ook toen het ging over de leer van de verbonden. Uitspraken en besluiten noopten hem de pen op te nemen en zijn gedachten naar voren te brengen. In 1952 sprak Van der Schuit: er schijnt tegenwoordig enige moed voor nodig te zijn om de leer van de drie verbonden te belijden nl. het verbond der verlossing, het verbond der werken en het genadeverbond. Men is tegenwoordig zo spoedig in verdenking. Te zwaar. Dit is in de taal van vandaag: Labadistisch, dopers, ziekelijk. Te licht. Dat is Remonstrants, Arminiaans, verbondsontzenuwende leer. Soms stemt het wel droef dat de kwaliteiten der critici zich dikwijls niet verhouden naar de maatstaf van de heiligheid en van de voorzichtigheid die de christen bejaamt wanneer hij over anderen oordeelt. Naar Van der Schuits overtuiging is de leer van de verbonden het rijkste bezit van de gereformeerde geloofsleer en van de schriftuurlijke waarheid. Daarbij wordt de intieme rijkdom van Gods eeuwige bewogenheid over en met de mens geaccentueerd. Wanneer het gaat over de kerkelijke verdeeldheid in Nederland is deze mede veroorzaakt door leergeschillen met betrekking tot de leer van de verbonden en alles wat ermee samenhangt. Bijzonder zag Van der Schuit de theologie van Karl Barth als een groot gevaar. Wat Karl Barth maakte van het verbond der verlossing is een karikatuur van het verbond der verlossing. In 1952 werd de rede over het verbond der verlossing uitgegeven. In het voorwoord verduidelijkt Van der Schuit zijn bedoeling met de woorden: dit doel is niet anders dan om elkander als Kerken van gereformeerd belijden wat beter te verstaan en kon het zijn om wat nader tot elkander te komen. Moge Gods zegen hierop rusten en moge ons gereformeerde volk elkander wat eerder vinden dan voor Gods troon. Nu

zijn we 50 jaar verder en heeft het schrijven van Van der Schuit mogen dienen? De vrees voor het tegendeel is aanwezig. Zeker is er de roep om eenheid maar de verdeeldheid of het niet willen begrijpen van elkaar is toegenomen in plaats van afgenomen. Gesprekken worden gevoerd, schrijvens gepubliceerd, maar men komt geen stap verder. Is dat erg? Ik weet het niet. Ingrijpend is de interne situatie in de kerken. In elk kerkverband is er wat te doen. Meer dan voorheen. In ons eigen kerkelijk leven nemen de tegenstellingen toe. De groei naar eenheid wordt niet meer bespeurd. Wat gaat er worden van een huis dat tegen zichzelf verdeeld is? Die tegenstelling is niet ontstaan noch minder gegroeid door de leer van de drie verbonden. Maar door het afgeleide daarvan. Dit is mede veroorzaakt door een wisselomzetting als het gaat over de prediking. Men moet Levensbronpreken maar eens vergelijken. Het blijft niet beperkt tot taal en stijl. Nu mag er niet generaliseerd worden, maar opmars is er. Zodat wat voorgehouden werd in prediking en geschrift een museumstuk lijkt te worden. Wanneer we het nu hebben over één van onze voorvaders nl. prof. Van der Schuit, dan zocht hij over de hele linie wat zijn denken en spreken betreft aansluiting te vinden bij Schrift en belijdenis. Daarmee wees hij kerk en theologie de rechte weg. Daaraan mag vandaag niet voorbij worden gegaan of voor kennisgeving aangenomen worden. De bijbelse confessionele waarheden door Van der Schuit naar voren gebracht hebben een blijvende waarde. Ook voor ons geestelijk heil. Het is ook onjuist wat gezegd is: wie gelooft

in drie verbonden leeft bij een derde weg en dat is zielsmisleitend. In zijn rede heeft Van der Schuit de leer van de verbonden uiteengezet: bijbels, exegetisch, dogmahistorisch en praktisch. Hij heeft dit niet gedaan om te polemiseren maar om te verduidelijken. Wanneer het gaat over de praktische zijde van de leer zegt Van der Schuit: bij een schriftuurlijke verbondsleer komen we niet op een rustbank terecht van het is in orde of het komt in orde, omdat ik geloof maar men komt op de knielbank en men gaat roepen: Heere, bekeer mij zo zal ik bekeerd zijn. De God van het verbond zoekt de zondaar niet om hem te zeggen dat hij wedergeboren is of dat het goed komt als hij gelooft maar om hem te zeggen en te verzegelen dat genade op Gods lippen is uitgestort en dat Gods Geest hem wil deelachtig maken al wat in Christus is. Hier hebben we het toepassende werk van de Heilige Geest. Een wezenselement van de Christelijke Gereformeerde leer, zo behoort het ook vandaag te zijn. Hieraan kan worden toegevoegd, dat wat professor Van der Schuit leerde omtrent de verbonden een plaats heeft gekregen in de kerken, maar het heeft nimmer geleid tot een synodale leeruitspraak, waaraan ambtsdragers en gemeentelieden gebonden zouden zijn. Nimmer is dit nodig geacht, temeer daar de Heilige Schrift en belijdenis het aangeven. Vandaar de eis: binding aan de Schrift en de Drie formulieren van Enigheid. Deze drie zijn de papieren in de kerk. Door de Heere gegeven om ze te belijden en te beleven.

M.C. Tanis

BRIEFEN AAN OUDERS (40)

Omdat we toch niet precies weten in welke tijd Job geleefd heeft, wil ik nu graag in deze brief aan u iets schrijven over Job. Ik denk niet aan de tien kinderen, de zeven zonen en de drie dochters, die hij kreeg nadat hij zichzelf verfoeid had en berouw in stof en as had gekregen. Ik denk aan het eerste tiental toen de zon nog volop scheen en er zoveel voorspoed was. Jobs kinderen waren gewoon om op gezette tijden bijeen te komen om samen te eten en te drinken; en wat deed Job in die dagen? Wel – hij stond elke morgen vroeg op, en offerde brandoffers “naar het getal zijner

kinderen”. Dat waren dus steeds tien brandoffers, voor elk kind één. Dus Job maakte geen onderscheid. Hij deed dat niet voor de één wel en voor de ander niet. Ze waren hem allemaal even lief. Waarom deed Job dat? Wel – hij zei: “misschien hebben mijn kinderen gezondigd”. Job had zichzelf leren kennen, en daarom kende hij ook zijn kinderen. O neen – maak daar nu niet van dat Job zijn kinderen wantrouwde. Dat de gedachte bij hem opkwam: zouden mijn kinderen niet dit of dat hebben uitgespookt. Of als je kinderen 's avonds laat thuiskomen, en je terstond de vraag stelt:

"wat heb je gedaan?" Er is voor een kind niets zo erg als niet vertrouwd te worden door vader of door moeder. Nogmaals: Job kende zichzelf als zondaar, en daarom wist hij wie en wat zijn kinderen waren.

Let u erop - hij zegt niet: ze zullen wel gezondigd hebben, neen - hij zegt: "misschien hebben zij gezondigd". Vroeger toen ik die woorden van Job las en mijn kinderen nog jong waren, grepen mij die woorden aan. 'k ben ze nooit meer vergeten. Vanaf het moment dat ze mij aangrepen leg ik elke dag mijn kinderen, en later ook mijn kleinkinderen voor de Heere neer. Neen - brandoffers brengen we niet meer. Dat was het Oude Testament, en brandoffer noch offer voor de schuld voldeden aan Gods eis. Het bloed van stieren en van bokken kon niet verzoenen. We leggen nu ons nageslacht neer aan de voeten van Hem, de Heere Jezus Christus, Die het offer heeft gebracht. Op grond daarvan is er vergeving en verzoening met een heilig en rechtvaardig God. Voor vaders en moeder én hun kinderen.

Al die tien kinderen van Job kwamen op één dag om.

Programma Cursus Geestelijke Vorming 2004/2005

11 november 2004	Ds. C. Harinck, Kortgene
<i>"Jezus en de andere godsdiensten".</i>
9 december 2004	Ds. H. van der Belt, Delft
<i>"Hoe sta ik als christen in deze wereld".</i>
20 januari 2005	Prof.dr.ir. H. Jochemsen, Bennekom
<i>"Nieuwe mensen maken".</i>
17 februari 2005	Dr. W. van Vlastuin, Katwijk aan Zee
<i>"Het huwelijk, een heilige orde".</i>
17 maart 2005	Dr. R. Seldenrijk, Zeist
<i>"Alternatieve/aanvullende geneeswijze en christelijke ethiek".</i>

De avonden worden gehouden in de zaal achter de Christelijke Gereformeerde Kerk, Hoflaan 41 te Middelharnis.
Aanvang: 19.45 uur.

Kosten: € 15,- voor de 6 avonden; per avond € 3,-.
Bankrekening: 3420.77.139
t.n.v. Mw. K. Mulder,
Azaleastraat 19,
3245 CB Sommelsdijk.

Help hongerige mensen in Malawi

Voor slechts € 16,- kunt u een gezin een maandlang van maïs voorzien, zodat ze niet van de honger hoeven te sterven.

**Maak uw gift over op
banknr. 33.53.07.450**

of giro nr. 199504 t.n.v. Stéphanos te Harskamp o.v.v. Honger in Malawi.

Voor verder informatie: Stéphanos, Postbus 34, 7950 AA Staphorst, tel. 0522 - 464428, jw.akster@filternet.nl

Stéphanos vindt het haar verantwoordelijkheid om zo veel mogelijk mensen te kunnen helpen. **Helpt u mee?**

DANKZIJ SPONSORS KAN DEZE ADVERTENTIE GEPLAATST WORDEN.

De Stichting Stéphanos heeft tot doel:

Het verzorgen van zendingswerk in Afrika en het verlenen van hulp aan weeskinderen in Malawi.

Hierbij is de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid het uitgangspunt.

Een storm, een orkaan, en het huis waarin ze waren, stortte ineen, en voor hen werd het eeuwigheid. 't Lijkt mij toe dat er temidden van zo'n grote smart en verdriet toch enige verlichting is geweest omdat Job ze elke dag bij het altaar had gebracht. Wat u als ouder wel moet weten is dat het werk van Job voor het eeuwig behoud van zijn kinderen behoort bij het leven uit en door God. Aan het begin van het boek Job wordt gezegd: "en dezelve was oprecht, en vroom, en godvrezende, en wijkende van het kwaad". Wel – zo openbaart

zich het herstellende en vernieuwen-de werk van de Heilige Geest. Maak daar nu niet van dat Job reeds in dit leven volmaakt, zonder zonde was. In 't verdere van het boek Job gaan wel andere dingen blijken. Ik bedoel alleen dat godvrezende ouders hun kinderen steeds de Heere opdragen. Vaders, moeders die de Heere vrezen worden voorbidders voor hun kinderen. Job hoefde geen zelfverwijt te hebben toen het doodsbericht van zijn kinderen kwam.

P. van Zonneveld

friedensstimme zorgt voor

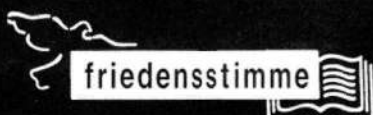
- Bijbels
- Evangelisatiemiddelen
- Russische evangelisten en hun gezinnen

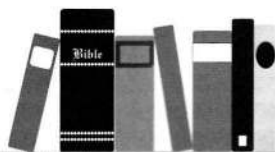
**Uw gebed en meeleven
zijn daarbij nodig!**

Ondersteun dit werk
door uw gift op
gironummer 4132334

Meer info?
Bel (0182) 53 85 44

Postbus 15, 2800 AA Gouda
www.friedensstimme.nl

BOEKBESPREKINGEN

Dagboek door H. van Dam, Een jaar op reis, € 12,70, Uitgeverij Den Hertog, Houten.

Dit dagboek gaat over gebeurtenissen uit het leven van Abraham, Izak, Jakob, Jozef, Mozes en Jozua.

Genoemde bijbelse personen waren als gasten en vreemdelingen op reis naar een beter vaderland. De auteur schrijft in het voorwoord: "Nog wil de Heere mensen tot zulke reizigers en volgelingen maken. Ook kinderen. Ik hoop dat Hij daarvoor ook dit boekje gebruiken wil." Om u een indruk te geven van de inhoud van dit dagboekje willen wij twee citaten geven. Allereerst uit het stukje van 3 januari. Daar gaat het over het dienen van de afgoden. Dit wordt door de auteur als volgt toegepast op de kinderen: "Maar als wij denken dat de dokter ons beter kan maken, dan is hij onze afgod. Dan vertrouwen wij op hem. Dan denken wij er niet aan dat alleen de Heere ons beter kan maken. Als wij denken dat je met veel geld

echt gelukkig kan worden, is het geld onze afgod.

Zo kunnen er nog veel meer afgoden in ons hart zijn. De Heere alleen is God, Hij alleen kan ons helpen. Hij alleen kan en wil ons echt gelukkig maken." In het stukje van 20 februari gaat het over de vrouw van Lot die in een zoutpilaar veranderde. Dan lezen we: "Ze wordt ineens een stijve pilaar, een zoutpilaar. Heel veel jaren blijft die pilaar daar staan. Daarmee wil de Heere waarschuwen, Ook ons! Houden wij met ons hart alleen maar van de dingen van de wereld? Dan zijn we net als de vrouw van Lot. Erg is dat! De Heere wil dat wij Hem boven alles liefhebben en gehoorzamen." De auteur is bekend door zijn 'kinderbijbels'.

Dit dagboek is geschreven voor kinderen vanaf 8 jaar. Bij elke dag staat een Psalmvers, maar geen Schrift-lezing, wat onze inziens beter wel had kunnen gebeuren. Achterin staan stukjes voor bijzondere dagen. Van harte aanbevolen.

Nieuw project!

Stichting China is gestart met vertaling van de Commentaren van Calvijn

Een noodzakelijk project!

De Chinese huisgemeenten nu ook in de voetsporen van Calvijn, laat de Muur geen belemmering zijn

Steun de vervolgte kerk in China en maak een gift over op

GIRO 320666

info/secretariaat:
Postbus 1150 3900 BD Veenendaal
tel: 0318-510320
email: info@stichtingchina.nl
giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl

Vakantie op Texel

6 persoons, vrijstaand

Bungalowpark
"De Verrassing"

Oosterend - Texel

Rust en ruimte,
alle jaargetijden,
in eigen sfeer.

Kom op vakantie in onze (luxe en vrijstaande) bungalows, ook deelweken zijn mogelijk. Bel voor de brochure met foto's en prijzen.

Kerstvakantie: nog enkele plaatsen vrij!

Reserveer nu, bel 0222 31 83 91